

etisk mærkningsordning. Den ordning skal ifølge forslaget give forbrugerne mulighed for at vælge produkter, som i hele produktionskæden er produceret i overensstemmelse med grundlæggende arbejdstagerrettigheder og menneskerettigheder. Det foreslås, at en sådan mærkningsordning administreres ved, at der oprettes et etikmærkenævn og et etikmærkesekretariat, som behandler ansøgninger om licenser, og som overvåger, at kriterierne for mærket overholdes.

Det er vigtigt, at forbrugerne kan få relevant information, så de kan træffe et kvalificeret valg ud fra deres ønsker og behov. Relevant forbrugerinformation kan være mange ting – det kan eksempelvis være oplysning om etiske spørgsmål, arbejdstagerrettigheder og menneskerettigheder. Gennem deres valg er forbrugerne jo altid aktivt med til at påvirke udbuddet af varer og tjenesteydelser på markedet, og forbrugerne har gennem tiden gjort brug af det virkemiddel. Der findes i dag et marked for produkter, der lever op til forskellige etiske krav. Forbrugerne har altså valgmuligheden i dag igennem de private mærkningsordninger, som f.eks. Max Havelaar-ordningen.

Jeg synes, det er naturligt, at virksomhederne lytter til deres kunder og dermed er med til at skabe en verden, hvor der er bedre miljø, arbejdsforhold og sundhed, og jeg mener, at det er sund fornuft, hvis virksomhederne tager ansvar for at forbedre etikken og de miljøforhold, som ligger til grund for de produkter, de sælger. Regeringen understøtter derfor også virksomhedernes sociale ansvar gennem flere tiltag. For at hjælpe virksomhederne med at håndtere de etiske krav, de måtte møde fra deres kunder, og de krav, de gerne vil stille selv, har Økonomi- og Erhvervsministeriet sammen med Dansk Industri og Institut for Menneskerettigheder udviklet CSR Kompasset. CSR står for Corporate Social Responsibility og er et gratis internetbaseret værktøj, som danske virksomheder kan benytte sig af. Kompasset er et eksempel på, at der er andre måder at arbejde med etik på end mærkning, og det synes jeg er vigtigt at huske på.

Der er flere grunde til, at oprettelse af en national, statslig etisk mærkningsordning ikke er nogen god idé. Mærkningsordninger må være markedsdrevne for at blive en succes, når det drejer sig om etiske spørgsmål. Hvis forbrugerne efterspørger produkter, der lever op til særlige etiske krav, vil markedet højst sandsynligt også levere det. En etisk mærkningsordning skal være drevet af virksomhedernes engagement i

samarbejde med forbrugerne. Det er ikke statens opgave at sidde med ved det bord, hvor kriterierne for en etisk mærkningsordning bliver fastsat. Staten skal med andre ord ikke være en slags smagsdommer over, hvilke etiske kriterier, der skal lægges særlig vægt på.

Etik er et diffust begreb. Det dækker over så forskellige aspekter som bæredygtig handel, gode arbejdsvilkår, intet børnearbejde, miljøvenlig produktion og overholdelse af menneskerettigheder – og det kunne være meget andet. Det er jo op til den enkelte forbruger at bestemme og afgøre, hvilke etiske spørgsmål vedkommende vælger at prioritere. Jeg vil ikke bestemme, om politisk forbrug skal handle mest om miljøvenlighed eller i højere grad om menneskerettigheder. Og jeg vil ikke bestemme, om fokus skal være på dyrevelfærd eller på en fair pris til arbejderne i de fattige lande.

Fra statsligt hold skal vi ikke bidrage til at etablere et tungt og bureaukratisk system, der skal opstille og administrere en etisk mærkningsordning. Staten skal heller ikke ud og kontrollere, om virksomheder og underleverandører lever op til et etikmærkes kriterier. Ansvar for ordentlige og anstændige produktionsforhold ligger jo hos virksomhederne, og forbrugerne kan påvirke udbuddet gennem deres indkøbsvalg. Men jeg er da ligesom forslagsstillerne overbevist om, at mange forbrugere gerne vil lægge vægt på, at virksomhederne inddrager etiske spørgsmål i produktionen, ligesom en række store virksomheder jo allerede i dag tager socialt ansvar og arbejder med etiske spørgsmål.

Men der skal altså ikke oprettes et statsligt etikmærke med staten som smagsdommer og staten som kontrollant. Et velfungerende etikmærke skal være markedsdrevet, og forbrugerne har mulighed for at påvirke udbuddet gennem deres forbrugsvalg. Regeringen kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget om at oprette en etisk mærkningsordning med tilhørende statsligt etikmærkenævn og sekretariat.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi beder ministeren om at blive stående. Hr. Frank Aaen, kort bemærkning.

Kl. 15.15

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg forstod det ene hovedargument fra regeringen sådan, at vi jo nu har nogle andre ordninger, CSR f.eks., altså hvor virksomhederne selv kan